

עירובין פב. (תחילת הפרק) עד פג: (המשנה)

ביאורי מושגים

'חצי כיכר לבית המנוגע' - בית מנוגע מטמא את האדם הנכנס אליו (בית מנוגע הוא המקרה היחיד שבו בית אבנים טמא ומטמא), עם זאת בגדיו של האדם נטמאים רק אם שהה האדם בבית כדי שיעור אכילת חצי כיכר לחם (מחיטים).
'חצי חציה לפסול את הגויה' - אוכלים שהם ראשון או שני לטומאה לא יכולים לטמא אדם בצורה רגילה. זאת כיוון שאדם נטמא רק מאב טומאה (אדם לא יכול להיות בדרגה הפחותה מראשון לטומאה). עם זאת תיקנו חז"ל שהואכל 1/4 לחם טמא יהיה טמא לעניין אכילת טומאה (עד שיטבול במקווה ויטהר).

מלבר ומלגו - כשמודדים יחס בין שני גדלים ניתן להתייחס לגודל הקטן ולגודל הגדול וכך לקבל גדלים שונים.
 כך למשל אדם המשקיע בבורסה 100 שקלים והמניה שלו עלתה ב-400% - הרויח 400 שקלים וכעת יש לו 500 שקלים.
 אבל אם כעת המניה שלו תרד ב-100% - הוא יפסיד 500 שקל וישאר בלי כלום.
 אבסורד זה נובע מהעובדה שהאחוז מחושב ביחס לכמות שיש בידו בתחילת המסחר ולא ביחס לכמות שתהיה בידו בסוף המסחר.
 כאשר מודדים אחוז ביחס לכמות הראשונית או קוראים לכך 'מלגו' (מבפנים). כאשר מודדים אחוז ביחס לכמות הסופית או קוראים לכך 'מלבר' (מבחוץ).
 כך למשל **חומש** שמפריש הפודה מעשר שני מחושב **מלבר** ולכן הוא **רבע מהכמות הראשונית**.

משנה

עירוב תחומין לציבור

מניח חבית ואומר: 'הרי זה לכל בני עירי, למי שילך לבית המשתה או לבית האבל'.
כל מי שקיבל על עצמו את העירוב מבע"י - העירוב מועיל.

רב יוסף: מותר לערב רק לצורך מצווה.

אם אין ברירה: צריך להחליט האם רוצים את העירוב עוד בערב שבת.
אם יש ברירה: צריך לדעת על קיום העירוב עוד בערב שבת.

אדם הרוצה לערב למקורביו

ילדים עד גיל 4-5 התלויים באימם (בקניוח או שקוראים לאימם מתוך שינה ואינם נרגעים):
 העירוב של אימם תופס לגביהם.

ילדים מעל גיל שבו הם תלויים באימם (4-5) ועד גיל 6:

ר' אסי: העירוב של אימם תופס לגביהם.
ר"ל ור"י: כשאביהם אינו בעיר - עירוב אימם תופס (כילדים מתחת לגיל 4-5).
 כשאביהם בעיר - עירוב אימם לא תופס (כילדים מעל גיל 6).

עבד ואמה כנעניים וילדים בין גיל 6 לגיל מצוות:

האב מערב עליהם גם **בלי הסכמתם**.

אשה, עבד ואמה עבריים, ילדים גדולים:

האב מערב עליהם רק אם הם **מסכימים** (ושתיקה נחשבת הסכמה)

הגיל שבו הקטן אינו תלוי כבר באימו הוא גם הגיל שבו חייבים לחנך אותו במצות סוכה.

הערה חשובה:

כשהילד כפוף לאימו - אין צורך בעירוב מיוחד והוא 'נכנס' לעירוב אימו.

כשהילד כפוף לאביו (מגיל 6 לערך) - יש צורך בעירוב מיוחד והוא אינו יכול להסתפק בעירוב של אביו.

ואם עירבו לעצמם זה נחשב מחאה.

משנה

רבה ורב יוסף צידדו בשיטת ר"מ.

שיעור עירוב: מזון שתי סעודות,

ר' מאיר: בשבת אוכלים יותר - ולכן מודדים לפי יום חול (להקל).
 ר' יהודה: בחול אוכלים יותר - ולכן מודדים לפי שבת (להקל).

ר' יוחנן בן ברוקה: צריך להניח כיכר שלם ששיעורו הוא $1/2$ קב.
 ר' שמעון: צריך להניח $2/9$ קב (שהם $2/3$ כיכר שגודלו $1/3$ קב).

שיעור הכיכר שאנו דנים בו רלוונטי גם לתחומים אחרים:

השוהה שיעור אכילת $1/2$ ככר כזה מטמא את בגדיו בבית מנוגע,

האוכל $1/4$ כיכר טמא פסול מלאכול תרומה

שים לב! זהו פשט דברי המשנה.
 למסקנת הגמרא ריב"ב סובר שגודל כיכר הוא $1/4$ קב.

בברייתא מובא שיעור נוסף - $1/8$ כיכר מטמא טומאת אוכלין (שהוא כביצה) -

המשנה לא מנתה שיעור זה כיוון שלשיטתה $1/8$ הכיכר אינו השיעור של טומאת אוכלין -

שיעור חצי פרס ($1/4$ כיכר):

ר' יהודה: 2 ביצים קטנות,
 ר' יוסי: 2 ביצים גדולות,
 רבי: 2.1 ביצים,
 חכמים: ביצה וחצי (גדולה).

שיעור רבע פרס ($1/8$ כיכר):

ר' יהודה: ביצה קטנה,
 ר' יוסי: ביצה גדולה,
 רבי: 1.05 ביצה,
 חכמים: 0.75 ביצה גדולה.

ר' יהודה, ר' יוסי, ורבי - הלכו כשיטת ר' שמעון במשנה שסבר שגודל כיכר הוא בערך $1/3$ קב (8 ביצים).

חכמים - הלכו כשיטת ר' יוחנן בן ברוקה במשנה שסבר שגודל כיכר הוא $1/4$ קב (6 ביצים).

שיעור טומאת אוכלין:

ר' נתן ור' דוסא: ביצה עם קליפה.
 חכמים: ביצה בלי קליפה.

העומר שאספו במדבר היה $1/10$ האיפה המדברית שהוא $3/10$ סאה מדברית שהוא 43.2 ביצים.

זהו שיעור האוכל הנורמלי לאדם - האוכל פחות משיעור זה נהיה חלש ויותר משיעור זה הוא רעבתן.

זהו גם השיעור שממנו והלאה חייבים להפריש חלה מהעיסה.

בהיסטוריה היו שלוש מערכות של מידות

סאה מדברית - 144 ביצים,

סאה ירושלמית - 1.2 סאה מדברית - 173 ביצים (וליתר דיוק 172.8),

סאה ציפורית - 1.2 סאה ירושלמית - 1.44 סאה מדברית - 208 ביצים (וליתר דיוק 207.36).